

Різун Дмитро Юрійович,

аспірант Київського національного університету будівництва і архітектури

<https://orcid.org/0009-0008-0489-911X>

e-mail: Dmitriy.rizun@gmail.com

Вовкович Юрій Володимирович,

аспірант Київського національного університету будівництва і архітектури

<https://orcid.org/0009-0004-4446-0102>

e-mail: Vovkovich79@gmail.com

Овсяник Михайло Сергійович,

аспірант Київського національного університету будівництва і архітектури

<https://orcid.org/0009-0007-9356-6626>

e-mail: ovsianik1991@gmail.com

Data about the authors**Denys Gergi,**

Postgraduate student, Kyiv National University of Construction and Architecture

e-mail: gergy.ds@knuba.edu.ua

Dmytro Rizun,

Postgraduate student, Kyiv National University of Construction and Architecture

e-mail: Dmitriy.rizun@gmail.com

Yurii Vovkovych,

Ph.D. Student at Kyiv National University of Construction and Architecture

e-mail: Vovkovich79@gmail.com

Mykhaylo Ovsyanik,

Postgraduate student, Kyiv National University of Construction and Architecture

e-mail: ovsianik1991@gmail.com

УДК 657.3:332.1:69.03

<https://doi.org/10.5281/zenodo.16408704>

ШЕВЧУК А. Л.

Управління фінансовим потенціалом підприємств будівельної галузі для оптимізації їх діяльності

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти управління фінансовим потенціалом підприємств будівельної галузі щодо оптимізації їх діяльності.

Метою дослідження є визначення основних елементів управління фінансовим потенціалом підприємств будівельної галузі задля оптимізації їх діяльності.

Методи дослідження. В роботі було використано такі методи дослідження: метод аналізу та синтезу; метод порівняння; SWOT-аналіз; метод економічного аналізу; метод експертних оцінок; графічний метод та ін.

Результати роботи. Встановлено, що підприємства будівельної галузі стикаються з численними викликами, які впливають на ефективність їх діяльності та конкурентоспроможність. Серед основних проблем виокремлено високу капіталомісткість будівельних проєктів, тривалі терміни окупності інвестицій, нестабільність ринку нерухомості та залежність від макроекономічних чинників. Визначено, що оптимізація діяльності будівельних підприємств не може існувати окремо від ефективного управління їх фінансовим потенціалом. В роботі визначено фінансовий потенціал підприємства як комплексне поняття, яке включає всі ресурси, що можуть бути залучені для досягнення стратегічних та оперативних цілей. Серед ключових проблем управління фінансовим потенціалом будівельних підприємств було визначено: неефективне використання наявних фінансових ресурсів, незбалансованість структури джерел фінансування, висока залежність від зовнішніх запозичень, низький рівень фінансової стійкості, а також недосконалість системи управління ризиками. З метою подолання цих проблем було рекомендовано використовувати інструменти та методи, які дозволять підприємствам ефективніше залучати, розподіляти та використовувати фінансові ресурси, забезпечуючи при цьому стійкість та гнучкість у реагуванні на зміни ринкових умов. Особливу увагу слід приділити підвищенню якості фінансового планування, впровадженню сучасних методик управління фінансами, а також розробці заходів з мінімізації фінансових ризиків, що супроводжують діяльність будівельних підприємств.

Галузь застосування результатів. Фінанси підприємства, економіка, будівельна галузь, управління фінансовими ризиками, управління фінансовим потенціалом.

Висновки. Встановлено, що управління фінансовим потенціалом підприємств будівельної галузі є одним із ключових аспектів забезпечення їх стабільного розвитку та підвищення ефективності діяльності. Визначено, що ефективне управління фінансовими ресурсами сприятиме оптимізації витрат, забезпеченню стійкого функціонування підприємств в умовах нестабільного економічного середовища, а також підвищенню їх конкурентоспроможності. Запропоновано основні елементи управління фінансовим потенціалом підприємств будівельної галузі з метою оптимізації їх діяльності: фінансове планування; управління оборотним капіталом; інвестиційний менеджмент; фінансовий контроль і аналіз; оптимізація податкових платежів; фінансовий аудит. Дані елементи в своєму синергічному поєднанні дозволяють підприємствам будівельної галузі досягати стійкого фінансового розвитку, збільшувати ефективність використання ресурсів і підвищувати конкурентоспроможність на ринку.

Ключові слова: фінансовий потенціал, будівельна галузь, підприємства, управління, оптимізація діяльності, фінансове планування, оборотний капітал, інвестиційний менеджмент, фінансовий контроль і аналіз, оптимізація податкових платежів, фінансовий аудит.

UDC 657.3:332.1:69.03

ANDRII SHEVCHUK

Management of the financial potential of building industry enterprises to optimise their operations

The subject of the research is the theoretical and practical aspects of managing the financial potential of construction industry enterprises to optimise their activities.

The aim of the research is to determine the main elements of managing the financial potential of construction industry enterprises to optimise their activities.

Research methods. The following research methods were used in the study: method of analysis and synthesis; method of comparison; SWOT-analysis; method of economic analysis; method of expert assessments; graphical method, etc.

Results of the investigation. It is established that enterprises in the construction industry face numerous challenges that affect the efficiency of their activities and competitiveness. Among the main problems are the high capital intensity of construction projects, long payback periods, instability of the real estate market, and dependence on macroeconomic factors. It is determined that optimisation of the activities of construction companies cannot exist separately from the effective management of their financial potential. The paper defines the financial potential of an enterprise as a complex concept that includes all resources that can be used to achieve strategic and operational goals. Among the key problems of managing the financial potential of construction enterprises are the following: inefficient use of available financial resources, imbalanced structure of funding sources, high dependence on external borrowings, low level of financial stability, and imperfect risk management system. In order to overcome these problems, it was recommended to use tools and methods that would allow enterprises to attract, distribute and use financial resources more efficiently, while ensuring resilience and flexibility in responding to changes in market conditions. Particular attention should be paid to improving the quality of financial planning, implementing modern financial management techniques, and developing measures to minimise financial risks associated with the activities of construction companies.

Scope of the results. Enterprise finance, economics, construction industry, financial risk management, financial potential management.

Conclusions. It has been established that the management of the financial potential of construction enterprises is one of the key aspects of ensuring their stable development and improving their performance. It has been determined that effective management of financial resources will help to optimise costs, ensure the sustainable functioning of enterprises in an unstable economic environment, as well as increase their competitiveness. The main elements of management of the financial potential of enterprises in the construction industry in order to optimise their activities are proposed: financial planning; working capital management; investment management; financial control and analysis; optimisation of tax payments; financial audit. These elements in their synergistic combination allow

construction companies to achieve sustainable financial development, increase the efficiency of resource use and increase competitiveness in the market.

Keywords: *financial potential, construction industry, enterprises, management, optimisation of activities, financial planning, working capital, investment management, financial control and analysis, optimisation of tax payments, financial audit.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах господарювання підприємства будівельної галузі стикаються з численними викликами, які впливають на ефективність їх діяльності та конкурентоспроможність. Серед основних проблем слід виділити високу капіталомісткість будівельних проектів, тривалі терміни окупності інвестицій, нестабільність ринку нерухомості та залежність від макроекономічних чинників. Окрім того, підприємства галузі мають справу з постійними змінами законодавчого регулювання, зокрема в податковій, фінансовій та будівельній сферах. У таких умовах оптимізація діяльності будівельних підприємств набуває ключового значення для їхнього виживання та подальшого розвитку. Одним із важливих аспектів забезпечення ефективного функціонування підприємств будівельної галузі є управління їх фінансовим потенціалом.

Фінансовий потенціал підприємства є комплексним поняттям, яке охоплює всі ресурси, що можуть бути залучені для досягнення стратегічних та оперативних цілей. Проте на практиці часто спостерігається недостатній рівень уваги до стратегічного управління фінансовими ресурсами, що зумовлено як недостатньою кваліфікацією фінансового менеджменту, так і відсутністю системного підходу до управління фінансовими потоками. Серед ключових проблем управління фінансовим потенціалом будівельних підприємств можна виділити такі: неефективне використання наявних фінансових ресурсів, незбалансованість структури джерел фінансування, висока залежність від зовнішніх запозичень, низький рівень фінансової стійкості, а також недосконалість системи управління ризиками. Усе це ускладнює процес оптимізації діяльності підприємств та знижує їхню конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі. З огляду на зазначені проблеми, актуальність дослідження управління фінансовим потенціалом будівельних підприємств з метою оптимізації їх діяльності є беззаперечною, що передбачає розробку інструментів та методів, які дозволять підприємствам ефективніше залучати, розподіляти та використовувати фінансові ресурси, забезпе-

чуючи при цьому стійкість та гнучкість у реагуванні на зміни ринкових умов. Особливу увагу слід приділити підвищенню якості фінансового планування, впровадженню сучасних методик управління фінансами, а також розробці заходів з мінімізації фінансових ризиків, що супроводжують діяльність будівельних підприємств. Таким чином, дослідження управління фінансовим потенціалом є важливим кроком до формування стійких і конкурентоспроможних суб'єктів будівельного ринку.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Аналіз останніх досліджень та публікацій з проблеми управління фінансовим потенціалом підприємств будівельної галузі свідчить про те, що дана тема є однією з найбільш актуальних в сучасних умовах економічного середовища. Наукові роботи у цій сфері зосереджені на таких ключових аспектах, як визначення фінансового потенціалу, розробка інструментів його оцінки, впровадження ефективних механізмів управління, а також дослідження специфіки управління в умовах ризиків, властивих будівельній галузі. Вітчизняні та зарубіжні науковці, такі як Савчук В.С. [18], Бланк І.О. [3] та Балабанов І.Т. [2], ґрунтовно досліджували теоретико-методологічні основи управління фінансовим потенціалом. Їхні праці висвітлюють основні концепції, методи та моделі управління фінансовими ресурсами, орієнтовані на досягнення стійкості та конкурентоспроможності підприємств. Зокрема, в роботах Савчука В.С. [18] наголошується на важливості адаптивного підходу до управління фінансовими ресурсами, що враховує зміни зовнішнього середовища та циклічність будівельної галузі.

Особливу увагу приділено оцінці фінансового потенціалу як індикатора фінансового стану підприємства. Так, у дослідженнях Бланка І.О. [3] пропонуються інтегральні підходи до оцінки, які включають аналіз показників ліквідності, платоспроможності, прибутковості та рентабельності. У свою чергу, Балабанов І.Т. [2] акцентує увагу на необхідності застосування комплексного підходу, що поєднує якісний і кількісний аналіз, враховуючи галузеву специфіку та фінансові ризики. До-

слідники Кириленко О.М. [7] та Пономаренко В.С. [13], розглядали управління фінансовим потенціалом у контексті стратегічного планування, де автори наголошували на важливості інтеграції фінансової стратегії підприємства з його загальною стратегією розвитку, що дозволяє максимально ефективно використовувати наявні фінансові ресурси. Особливу увагу в цих дослідженнях приділено формуванню інвестиційної політики підприємств будівельної галузі, оскільки цей сегмент характеризується високою капіталомісткістю.

Окремо слід зазначити праці, присвячені оптимізації управлінських процесів з метою підвищення ефективності діяльності підприємств. У роботах Єфімова О.В. [6] та Сафронова К.А. [19], висвітлено роль цифровізації у процесах управління фінансами. Автори наголошують, що впровадження сучасних інформаційних технологій, таких як системи автоматизації обліку та планування, дозволяє значно знизити витрати, оптимізувати фінансові потоки та підвищити прозорість управління фінансовим потенціалом. Актуальним напрямом досліджень є управління фінансовими ризиками в будівельній галузі, що досліджені у працях Григоренка П.П. [4] та Литвиненка С.А. [12]. Автори зосередилися на методах ідентифікації, оцінки та мінімізації ризиків, пов'язаних із нестабільністю ринку, зростанням вартості будівельних матеріалів та змінами у фінансово-економічному законодавстві.

Таким чином, аналіз наукових праць демонструє, що управління фінансовим потенціалом підприємств будівельної галузі є багатогранною проблемою, яка потребує інтегрованого підходу, врахування галузевих особливостей та зовнішніх факторів. Подальший розвиток цієї тематики полягає у вдосконаленні методів оцінки фінансового потенціалу, впровадженні інноваційних інструментів управління та розробці адаптивних стратегій, що дозволять підприємствам ефективно функціонувати навіть в умовах нестабільного середовища.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах економічного розвитку України будівельна галузь відіграє ключову роль у забезпеченні сталого зростання та економічної стабільності. Будівельний сектор виступає драйвером економіки, створюючи нові робочі місця, розвиваючи інфраструктуру та сприяючи залученню інвестицій. Проте діяльність підприємств будівельної галузі

супроводжується численними викликами, такими як нестабільність ринку, високий рівень конкуренції, дефіцит фінансових ресурсів, зміни в законодавчій базі та вплив глобальних економічних чинників. У цих умовах актуальним завданням є підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом будівельних підприємств, що дозволяє оптимізувати їхню діяльність, забезпечити фінансову стійкість і конкурентоспроможність.

Фінансовий потенціал є комплексною характеристикою, що включає фінансові ресурси та можливості, здатність підприємства до їхньої мобілізації, управління ними та їхнє раціональне використання [1–6]. Ефективне управління фінансовим потенціалом передбачає аналіз, планування, організацію та контроль фінансових ресурсів, що дозволяє знизити ризики, підвищити рентабельність і забезпечити стабільне функціонування підприємств навіть у складних ринкових умовах. Особливо це важливо для будівельної галузі, де проекти зазвичай характеризуються значними інвестиціями, тривалими термінами реалізації та високим рівнем ризику. У контексті сучасних економічних викликів важливо не лише раціонально розподіляти ресурси, але й адаптувати фінансову стратегію підприємства до змін ринкових умов, що дозволить підвищити фінансову результативність підприємств, забезпечити їхню стабільність і сприяти подальшому розвитку будівельної галузі в цілому.

Управління фінансовим потенціалом підприємств будівельної галузі включає комплекс заходів, спрямованих на ефективне використання фінансових ресурсів з метою оптимізації їх діяльності (див. рисунок) [7–13].

Дані елементи в своєму синергічному поєднанні дозволяють підприємствам будівельної галузі досягати стійкого фінансового розвитку, збільшувати ефективність використання ресурсів і підвищувати конкурентоспроможність на ринку. Розглянемо їх окремо.

1. Фінансове планування. Фінансове планування відіграє ключову роль в управлінні фінансовим потенціалом підприємств будівельної галузі, оскільки воно забезпечує основу для оптимізації їх діяльності та підвищення ефективності використання ресурсів [13–16]. У контексті управління фінансовим потенціалом, фінансове планування передбачає розробку стратегій і тактик для досягнення фінансової стійкості підприємства,

Основні елементи управління фінансовим потенціалом підприємств будівельної галузі з метою оптимізації їх діяльності

Джерело: побудовано автором на основі [7–13].

збільшення прибутковості та мінімізації ризиків, пов'язаних із нестачею фінансових ресурсів або нераціональним їх розподілом. Основною метою є гармонійне поєднання фінансових, матеріальних, трудових і організаційних ресурсів, що дозволяє забезпечити сталість діяльності та конкурентоспроможність будівельного підприємства.

Для ефективного управління фінансовим потенціалом підприємства будівельної галузі важливо впроваджувати комплексний підхід до фінансового планування, що охоплює наступні етапи: аналіз поточного фінансового стану підприємства, оцінка фінансових ризиків, прогнозування майбутніх фінансових потреб і результатів, розробка бюджету та контроль за його виконанням. Крім того, враховуючи специфіку будівельної галузі, особливу увагу слід приділяти плануванню ресурсів для довгострокових проектів, управлінню сезонними коливаннями попиту, а також врахуванню змін вартості будівельних матеріалів та інших витрат. Оптимізація діяльності будівельного підприємства через фінансове планування також передбачає визначення ключових показників ефективності, таких як рентабельність активів, рівень ліквідності, показники оборотності капіталу та інші фінансові коефіцієнти. Також важливо враховувати макроекономічні

чинники, які впливають на діяльність будівельної галузі, включаючи стан ринку нерухомості, зміну податкового законодавства, доступність кредитних ресурсів та інвестиційний клімат.

2. Управління оборотним капіталом. Оборотний капітал являє собою частину капіталу підприємства, яка інвестована в поточні активи, такі як запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти та інші короткострокові активи [17–24]. Ефективне управління оборотним капіталом дозволяє забезпечити безперервність операційної діяльності, підтримувати фінансову стійкість та досягати стратегічних цілей. Оптимізація оборотного капіталу сприяє підвищенню ліквідності, зменшенню фінансових ризиків та забезпеченню доступу до необхідних ресурсів у будь-який момент часу. Одним із ключових завдань є підтримання оптимального співвідношення між поточними активами та зобов'язаннями, що дозволяє уникнути дефіциту ліквідності або зайвого накопичення резервів, які не генерують прибуток.

Управління оборотним капіталом у будівельній галузі включає декілька важливих аспектів. По-перше, управління запасами, що передбачає мінімізацію витрат на їх утримання та забезпечення своєчасного постачання необхідних матеріалів для реалізації будівельних проектів.

По–друге, оптимізація дебіторської заборгованості, яка потребує впровадження ефективної політики управління кредитними умовами, оцінки платоспроможності замовників та скорочення термінів розрахунків. По–третє, управління грошовими потоками, що полягає у підтриманні необхідного рівня грошових коштів для виконання поточних зобов'язань, уникнення касових розривів та забезпечення інвестиційної діяльності.

У контексті управління фінансовим потенціалом підприємств будівельної галузі управління оборотним капіталом сприяє оптимізації фінансової структури та підвищенню рентабельності діяльності. Ефективне використання оборотних коштів дозволяє зменшити потребу в зовнішньому фінансуванні, мінімізувати вартість залученого капіталу та знизити фінансове навантаження на підприємство. Крім того, оптимізація оборотного капіталу створює умови для покращення конкурентоспроможності підприємства, оскільки забезпечує гнучкість у прийнятті рішень та адаптацію до змін ринкового середовища [11–18].

3. Інвестиційний менеджмент. Інвестиційний менеджмент охоплює процеси планування, організації, обліку та контролю інвестиційної діяльності, спрямованої на максимізацію рентабельності та мінімізацію ризиків [4–9]. У будівельній галузі це включає розробку та реалізацію проектів, модернізацію виробничих потужностей, впровадження інноваційних технологій і розширення бізнесу. Для ефективного управління фінансовим потенціалом через інвестиційний менеджмент важливим є такі особливості:

- аналіз фінансового стану підприємства – оцінка ліквідності, платоспроможності, прибутковості, а також визначення рівня фінансових ризиків, що дозволяє виявити сильні та слабкі сторони, які впливають на можливість залучення інвестицій;

- формування інвестиційної стратегії – визначення пріоритетних напрямків інвестування залежно від стратегічних цілей підприємства;

- оптимізація структури капіталу – забезпечення ефективного співвідношення власних і залучених ресурсів, що дозволяє зменшити вартість капіталу та збільшити фінансову стійкість;

- оцінка інвестиційних проектів – використання сучасних методів оцінки, таких як чиста приведена вартість (NPV), внутрішня норма рентабельності (IRR), термін окупності (PP) тощо, для вибору найбільш ефективних проектів;

- моніторинг та контроль інвестиційної діяльності – постійний аналіз реалізації проектів для виявлення відхилень і прийняття коригувальних заходів.

Таким чином, управління фінансовим потенціалом через інвестиційний менеджмент у будівельній галузі дозволяє забезпечити раціональне використання ресурсів, знизити витрати, підвищити конкурентоспроможність і стійкість підприємства до зовнішніх викликів, що особливо важливо в умовах мінливої економічної ситуації, коли підприємства мають швидко адаптуватися до змін і знаходити нові джерела зростання.

4. Фінансовий контроль і аналіз – дозволяють виявляти резерви для підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, знижувати витрати, забезпечувати стійкість підприємства в умовах економічної нестабільності та досягати стратегічних цілей [11–16]. У процесі фінансового контролю та аналізу визначаються показники, які характеризують фінансовий стан підприємства, його платоспроможність, ліквідність, фінансову стійкість і рентабельність. Фінансовий контроль охоплює систему заходів, спрямованих на перевірку дотримання фінансової дисципліни, раціонального використання ресурсів і запобігання фінансовим ризикам. Зокрема, внутрішній контроль спрямований на забезпечення ефективності операцій, відповідності управлінських рішень встановленим стандартам і нормативам, а також на своєчасне виявлення фінансових відхилень. Фінансовий аналіз, у свою чергу, дозволяє глибше дослідити динаміку і структуру фінансових показників підприємства, виявити проблемні зони та розробити заходи для їх усунення. Серед основних методів фінансового аналізу виділяють вертикальний і горизонтальний аналіз, коефіцієнтний аналіз, а також факторний аналіз, що допомагає оцінити вплив окремих факторів на фінансові результати підприємства. Важливим завданням аналізу є виявлення неефективно використаних ресурсів, аналіз собівартості будівельних проектів та оцінка рентабельності інвестицій у будівництво.

Управління фінансовим потенціалом підприємств будівельної галузі базується на інтеграції фінансового контролю і аналізу з метою прийняття обґрунтованих рішень щодо розподілу фінансових ресурсів, оптимізації структури капіталу, підвищення рентабельності та забезпечення сталого розвитку, що дозволяє підприємствам адаптува-

тися до змін зовнішнього середовища, покращувати конкурентоспроможність і забезпечувати реалізацію довгострокових стратегічних цілей.

5. Оптимізація податкових платежів. Процес оптимізації податкових платежів в контексті управління фінансовим потенціалом охоплює кілька ключових аспектів [2–8]. По-перше, це аналіз податкового середовища, включаючи чинне законодавство, регіональні податкові пільги, можливості використання спеціальних режимів оподаткування та міжнародних угод про уникнення подвійного оподаткування. Такий аналіз дозволяє підприємствам виявити можливості для зменшення податкових зобов'язань без порушення законодавства. По-друге, важливу роль відіграє планування податкових платежів, що включає розробку та впровадження фінансових моделей, які враховують оптимальне співвідношення між доходами, витратами та податковими зобов'язаннями. Планування дає можливість уникнути надмірного податкового навантаження та забезпечити стабільність грошових потоків. По-третє, слід акцентувати увагу на структуризації фінансових потоків. Зокрема, доцільно використовувати такі інструменти, як реструктуризація активів, залучення зовнішнього фінансування через партнерські угоди чи використання фінансових інструментів із вигідним податковим статусом. Окрім цього, важливим елементом є автоматизація обліку та звітності, що забезпечує підвищення прозорості фінансових операцій та зменшення ризиків податкових порушень. Використання сучасних програмних продуктів для бухгалтерського обліку допомагає підприємствам будівельної галузі швидше й ефективніше реагувати на зміни в законодавстві та забезпечує своєчасне подання звітності до контролюючих органів.

В контексті оптимізації податкових платежів важливо також враховувати соціальну відповідальність підприємства. Дотримання етичних принципів у податковій сфері сприяє зміцненню репутації компанії, що є важливим фактором для залучення інвесторів, партнерів і клієнтів.

6. Фінансовий аудит. Проведення фінансового аудиту передбачає комплексний аналіз фінансового стану підприємства, оцінку структури його активів і пасивів, а також визначення ефективності використання фінансових ресурсів [18–24]. Для будівельної галузі, яка характеризується високою капіталомісткістю, значним обсягом інвестицій та

довгими виробничими циклами, особливого значення набуває аналіз фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності. Однією з ключових цілей фінансового аудиту є визначення фінансового потенціалу підприємства, який включає його здатність генерувати доходи, забезпечувати необхідний рівень фінансової стійкості та інвестувати у розвиток. Фінансовий потенціал підприємств будівельної галузі залежить від таких факторів, як ефективне управління оборотними засобами, зниження витрат на виробництво, раціоналізація використання кредитних ресурсів і оптимізація дебіторської заборгованості. Аудит дозволяє оцінити, наскільки ефективно підприємство реалізує ці аспекти, і вказати на можливі напрями їх поліпшення. Окрім оцінки поточного стану, фінансовий аудит сприяє розробці стратегічних і тактичних заходів для зміцнення фінансової стабільності підприємства, що допомагає виявити резерви для зниження фінансових ризиків, підвищення рентабельності проектів та забезпечення довгострокової фінансової стійкості.

У контексті оптимізації діяльності будівельних підприємств фінансовий аудит дозволяє розробити і впровадити ефективні механізми контролю за витратами, забезпечити прозорість фінансової звітності та підвищити довіру з боку інвесторів та партнерів, що сприяє покращенню управління фінансовими потоками і є критично важливим для підтримки безперервності будівельних робіт та своєчасного виконання проектів.

Висновки

Управління фінансовим потенціалом підприємств будівельної галузі є одним із ключових аспектів забезпечення їх стабільного розвитку та підвищення ефективності діяльності. Ефективне управління фінансовими ресурсами сприяє оптимізації витрат, забезпеченню стійкого функціонування підприємств в умовах нестабільного економічного середовища, а також підвищенню їх конкурентоспроможності. Для цього важливо здійснювати комплексний аналіз фінансового стану підприємства, визначати сильні та слабкі сторони, а також розробляти стратегії, спрямовані на зростання фінансових можливостей. Оскільки фінансовий потенціал підприємства включає ресурси, якими воно володіє або може залучити, а також здатність ефективно використовувати ці ресурси для досягнення стратегічних цілей, то до

основних компонентів фінансового потенціалу належать власний капітал, залучені кошти, кредитні ресурси, а також фінансові результати, такі як прибуток і рентабельність. У будівельній галузі, яка характеризується високим рівнем капіталоемності та тривалим циклом реалізації проєктів, важливим є раціональне управління всіма складовими фінансового потенціалу. Встановлено, що оптимізація діяльності підприємств будівельної галузі через управління фінансовим потенціалом вимагає впровадження сучасних методів фінансового планування та контролю, таких як бюджетування, прогнозування грошових потоків, оцінка інвестиційних проєктів і управління ризиками, де ключову роль відіграє розробка ефективної фінансової стратегії, яка враховує специфіку галузі, вплив зовнішніх факторів і можливості внутрішнього розвитку. Крім того, у процесі управління фінансовим потенціалом важливо впроваджувати інформаційні технології для автоматизації фінансових процесів, аналізу великих обсягів даних і підвищення точності прогнозів, використання яких дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення, знижувати витрати та підвищувати загальну ефективність роботи підприємства.

Таким чином, було визначено, що управління фінансовим потенціалом підприємств будівельної галузі є багатограним процесом, яке охоплює аналіз, планування, контроль і оптимізацію фінансових ресурсів, основна мета якого полягає у забезпеченні фінансової стійкості підприємств, мінімізації ризиків, пов'язаних із нестабільністю ринку, та досягненні довгострокових стратегічних цілей, що сприятиме їх подальшому розвитку та успіху в конкурентному середовищі.

Список використаних джерел:

1. Ареф'єва О. В. Інтереси стейкхолдерів в організаційному забезпеченні стратегічного управління фінансовим потенціалом підприємств / О. В. Ареф'єва, П. В. Комарецька // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 9 (87). – С. 80–85.
2. Балабанов І. Т. Фінансова стійкість і ефективність підприємства: підручник. – Харків: Фактор, 2019. – 340 с.
3. Бланк І. О. Фінансовий менеджмент підприємства: теорія, методи, практика: підручник. – Київ: Кондор, 2017. – 512 с.
4. Григоренко П. П. Фінансові ризики в будівельному бізнесі: монографія. – Харків: Харківський університет, 2020. – 260 с.

5. Дзигаленко С. В. Роль фінансових ресурсів та шляхи ефективного їх управління / С. В. Дзигаленко, П. В. Пузирьова // Сучасні підходи до креативного управління економічними процесами : матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 85-річчю Національного авіаційного університету, м. Київ, 22 квітня 2019 року. – Т. 2. – Київ : НАУ, 2019. – С. 9–10.

6. Єфімова О. В. Цифровізація управлінських процесів у фінансах підприємств: монографія. – Київ: Академія, 2021. – 275 с.

7. Кириленко О. М. Стратегічне управління фінансами підприємств будівельної галузі: монографія. – Київ: ДУІ, 2020. – 280 с.

8. Комарецька П. В. Сутність та значення фінансового потенціалу для розвитку підприємства в сучасних умовах / П. В. Комарецька // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна «Шляхи рішення проблем функціонування економічних систем». – 2004. – № 630, частина друга. – С. 163–166.

9. Комарецька П. В. Фінансовий потенціал: його складові, фактори впливу та умови розвитку / П. В. Комарецька // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна «Еволюція наукових знань і сучасні проблеми економічної теорії»: Економічна серія. – 2005. – Вип. 663. – С. 144–148.

10. Комарецька П. В. Формування стратегії управління фінансовим потенціалом підприємства / П. В. Комарецька // Формування ринкових відносин в Україні : збірник наукових праць. – 2006. – Вип. 9 (64). – С. 90–92.

11. Крахмальова Н. А. Фінансова реструктуризація підприємств як фактор зміцнення їх фінансового потенціалу / Н. А. Крахмальова, П. В. Пузирьова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2020. – № 2 (225). – С. 51–58.

12. Литвиненко С. А. Оцінка і мінімізація фінансових ризиків в умовах змінюваного ринку: підручник. – Київ: Наукова думка, 2021. – 330 с.

13. Пономаренко В. С. Управління фінансовими ресурсами підприємств: теорія і практика: навчальний посібник. – Одеса: Одеська національна академія, 2016. – 225 с.

14. Пузирьова П. В. Матриця ключових стратегій в управлінні фінансовим потенціалом промислових підприємств / П. В. Пузирьова // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 6 (108). – С. 151–156.

15. Пузирьова П. В. Оцінка економічного ризику в управлінні фінансовим потенціалом підприємств України / П. В. Пузирьова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2008. – № 10 (89). – С. 131–134.

16. Пузирьова П. В. Теоретичні аспекти відтворення та розвитку виробничого потенціалу промислового підприємства / П. В. Пузирьова // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури : збірник наукових праць. – 2011. – Вип. 31. – Київ : НАУ, 2011. – С. 100–103.

17. Пузирьова П. В. Управління фінансовими ризиками на підприємствах в сучасних умовах / П. В. Пузирьова // Аграрний вісник Причорномор'я, Економічні науки. – 2010. – Вип. 53. – С. 256–261.

18. Савчук В. С. Управління фінансовими ресурсами підприємства: монографія. – Київ: Вид-во НТУУ «КПІ», 2018. – 320 с.

19. Сафронов К. А. Інноваційні технології в управлінні фінансовим потенціалом підприємств: наукове видання. – Львів: ЛДУ, 2019. – 310 с.

20. Ткаченко В. В. Шляхи підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом підприємств в умовах ринкової економіки / В. В. Ткаченко, І. В. Ткаченко, П. В. Пузирьова // Advancing in research and education : abstracts of XII International scientific and practical conference, La Rochelle, France, December 07–10, 2020. – International Science Group, La Rochelle, France, 2020. – P. 126–130.

21. Financial strategy of management for marketing and communication design in smart economy conditions [Electronic resource] / O. Lozhachevska, A. Taranenko, I. Raikovska, O. Pleskach, O. Kupchyshyna, Z. Shatskaya, P. Puzyrova // Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development. – 2023. – Vol. 45, No. 4. – P. 314–333.

22. Improvement of controlling in the financial management of enterprises / N. Mazur, L. Khrystenko, J. Pósztorovb, M. Zos-Kior, I. Hnatenko, P. Puzyrova, V. Rubezhanska // TEM Journal – Technology, Education, Management, Informatics. – 2021. – Volume 10, Issue 4, November. – P. 1605–1609.

23. Puzyrova P. Concept of management and formation of financial potential of cluster unions = Концепція управління та формування фінансовим потенціалом кластерних утворень [Текст] / P. Puzyrova // Менеджмент. – 2019. – Вип. 1 (29). – С. 109–119.

24. Tkachenko V. V. Financial potential: strategic management in conditions of economic risk : monograph / V. V. Tkachenko, I. V. Tkachenko, P. Puzyrova. – Kyiv : Foliant, 2020. – 176 p.

References:

1. Aref'ieva, O. V., Komaretska, P. V. (2008). Interesy steikholderiv v orhanizatsiinomu zabezpechenni stratehichnoho upravlinnia finansovym potentsialom pid-

pryiemstv [Interests of stakeholders in the organisational support of strategic management of the financial potential of enterprises]. Aktualni problemy ekonomiky = Actual Problems of Economics, 9 (87), P. 80–85 [in Ukrainian].

2. Balabanov, I. T. (2019). Finansova stiikest i efektyvnist pidpryiemstva [Financial stability and efficiency of the enterprise]. Pidruchnyk = A textbook, 340 p. [in Ukrainian].

3. Blank, I. O. (2017). Finansovyi menedzhment pidpryiemstva: teoriia, metody, praktyka [Financial management of the enterprise: theory, methods, practice]. Pidruchnyk = Textbook, 512 p. [in Ukrainian].

4. Hryhorenko, P. P. (2020). Finansovi ryzyky v budivelnomu biznesi [Financial risks in the construction business]. Monohrafiia = A monograph, 260 p. [in Ukrainian].

5. Dzyhalenko, S. V., Puzyrova, P. V. (2019). Rol finansovykh resursiv ta shliakhy efektyvnoho yikh upravlinnia [The role of financial resources and ways of their effective management]. Suchasni pidkhody do kreatyvnoho upravlinnia ekonomichnyimi protsesamy = Modern approaches to the creative management of economic processes: materials of the X International Scientific and Practical Conference dedicated to the 85th anniversary of the National Aviation University, 9–10 [in Ukrainian].

6. Yefimova, O. V. (2021). Tsyfrovizatsiia upravlinnykh protsesiv u finansakh pidpryiemstv [Digitalisation of management processes in enterprise finance]. Monohrafiia = A monograph, 275 p. [in Ukrainian].

7. Kyrylenko, O. M. (2020). Stratehichne upravlinnia finansamy pidpryiemstv budivelnoi haluzi [Strategic financial management of enterprises in the construction industry]. Monohrafiia = Monograph, 280 p. [in Ukrainian].

8. Komaretska, P. V. (2004). Sutnist ta znachennia finansovoho potentsialu dlia rozvytku pidpryiemstva v suchasnykh umovakh [The essence and significance of financial potential for the development of an enterprise in modern conditions]. Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu im. V. N. Karazina «Shliakhy rishennia problem funktsionuvannia ekonomichnykh system» = Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University 'Ways of solving problems of functioning of economic systems', 630, 2, P. 163–166 [in Ukrainian].

9. Komaretska, P. V. (2005). Finansovyi potentsial: yoho skladovi, faktory vplyvu ta umovy rozvytku [Financial potential: its components, factors of influence and conditions of development]. Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu im. V. N. Karazina «Evoliutsiia naukovykh znan i suchasni problemy ekonomichnoi teorii»: Ekonomichna seriia = Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University 'Evolution of scientific knowledge and

modern problems of economic theory': Economic Series, 663, P. 144–148 [in Ukrainian].

10. Komaretska, P. V. (2006). Formuvannia stratehii upravlinnia finansovym potentsialom pidpriemstva [Formation of the strategy for managing the financial potential of the enterprise]. Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini : zbirnyk naukovykh prats = Formation of market relations in Ukraine: a collection of scientific papers, 9 (64), P. 90–92 [in Ukrainian].

11. Krakhmalova, N. A., Puzyrova, P. V. (2020). Finansova restrukturyzatsiia pidpriemstv yak faktor zmitsnennia yikh finansovoho potentsialu [Financial restructuring of enterprises as a factor in strengthening their financial potential]. Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini = Formation of market relations in Ukraine, No. 2 (225), P. 51–58 [in Ukrainian].

12. Lytvynenko, S. A. (2021). Otsinka i minimizatsiia finansovykh ryzykiv v umovakh zminiuvanoho rynku [Assessment and minimisation of financial risks in a changing market]. Pidruchnyk = A textbook, 330 p. [in Ukrainian].

13. Ponomarenko, V. S. (2016). Upravlinnia finansovymy resursamy pidpriemstv: teoriia i praktyka [Management of financial resources of enterprises: theory and practice]. Navchalnyi posibnyk = A textbook, 225 p. [in Ukrainian].

14. Puzyrova, P. V. (2010). Matrytsia kliuchovykh stratehii v upravlinni finansovym potentsialom promyslovykh pidpriemstv [Matrix of key strategies in managing the financial potential of industrial enterprise]. Aktualni problemy ekonomiky = Actual Problems of Economics, No. 6 (108), P. 151–156. [in Ukrainian].

15. Puzyrova, P. V. (2008). Otsinka ekonomichnoho ryzyku v upravlinni finansovym potentsialom pidpriemstv Ukrainy [Evaluation of economic risk in managing the financial potential of enterprises of Ukraine]. Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini = Formation of market relations in Ukraine, No. 10 (89), P. 131–134 [in Ukrainian].

16. Puzyrova, P. V. (2011). Teoretychni aspekty vidtvoрення ta rozvytku vyrobnychoho potentsialu promyslovoho pidpriemstva [Theoretical aspects of reproduction and development of the production potential of an industrial enterprise]. Problemy pidvyshchennia efektyvnosti infrastruktury : zbirnyk naukovykh prats = Problems of improving the efficiency of infrastructure: a collection of scientific papers, Issue 31, P. 100–103 [in Ukrainian].

17. Puzyrova, P. V. (2010). Upravlinnia finansovymy ryzykamy na pidpriemstvakh v suchasnykh umovakh [Management of financial risks at enterprises in modern conditions]. Ahrarnyi visnyk Prychornomor'ia, Ekonomichni nauky = Agrarian Bulletin of the Black Sea Region, Economic Sciences, Issue 53, P. 256–261 [in Ukrainian].

18. Savchuk, V. S. (2018). Upravlinnia finansovymy resursamy pidpriemstva [Management of financial resources of the enterprise]. Monohrafiia = Monograph, 320 p. [in Ukrainian].

19. Safronov, K. A. (2019). Innovatsiini tekhnolohii v upravlinni finansovym potentsialom pidpriemstv [Innovative technologies in the management of the financial potential of enterprises]. Naukove vydannia = Scientific publication, 310 p. [in Ukrainian].

20. Tkachenko, V. V., Tkachenko, I. V., Puzyrova, P. V. (2020). Shliakhy pidvyshchennia efektyvnosti upravlinnia finansovym potentsialom pidpriemstv v umovakh rynkovoï ekonomiky [Ways to improve the efficiency of managing the financial potential of enterprises in a market economy]. Advancing in research and education : abstracts of XII International scientific and practical conference = Advancing in research and education: abstracts of the XII International scientific and practical conference, P. 126–130 [in Ukrainian].

21. Lozhachevska, O., Taranenko, A., Raikovska, I., Pleskach, O., Kupchishyna, O., Shatskaya, Z., Puzyrova, P. (2023). Financial strategy of management for marketing and communication design in smart economy conditions [Financial strategy of management for marketing and communication design in smart economy conditions]. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development, Vol. 45, No. 4, P. 314–333 [in Ukrainian].

22. Mazur N., Khrystenko L., Pósztorovó J., Zos-Kior M., Hnatenko I., Puzyrova P., Rubezhanska V. (2021). Improvement of Controlling in the Financial Management of Enterprises. TEM Journal, 10, (4), pp. 1605–1609 [in English].

23. Puzyrova, P.V. (2019). Concept of management and formation of financial potential of cluster unions. Management, Vol. 29, No. 1, P. 62–74 [in English].

24. Tkachenko, V. V., Tkachenko, I. V., Puzyrova, P. (2020). Financial potential: strategic management in conditions of economic risk. Monograph, 176 p. [in English].

Дані про автора

Шевчук Андрій Леонідович,

аспірант, Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки

<https://orcid.org/0009-0003-4917-1038>

e-mail: Kasl2223@gmail.com

Data about the author

Andrii Shevchuk,

PhD student, State Research Institute of Informatization and Modeling of Economy

e-mail: Kasl2223@gmail.com